

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 190/2020-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], obaja zastúpení Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, v mene ktorej koná advokát JUDr. Anton Slamka, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 59/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 59/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Námestovo p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 59/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie spolu v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré im je Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania spolu v sume 662,68 € (slovom šesťstošesťdesiatdva eur a šesťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Námestovo povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie SLAMKA & Partners s. r. o., Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s't'aznostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 190/2020-8 z 28. apríla 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú s't'aznosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s't'azovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 59/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresnému súdu bola 30. decembra 2013 doručená žaloba žalobcov v 1. až 7. rade proti sťažovateľom ako žalovaným o určenie vlastníckeho práva a určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Žalovaní nehnuteľnosti nadobudli kúpnu zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena od predchádzajúceho vlastníka (vklad povolený 5. marca 2007).

3. Okresný súd v napadnutom konaní spočiatku konal, ale od posledného pojednávania konaného 3. februára 2015 odročeného na neurčito pre účely vyžiadania navrhovaných listinných dôkazov a poskytnutia lehoty právnenému zástupcovi sťažovateľov jeho postup vykazoval úplnú nečinnosť. Sťažovatelia sa tiež prostredníctvom svojho právneho zástupcu 26. októbra 2016 vyjadrili k predmetu sporu a zároveň urgovali nariadenie termínu pojednávania, ale k náprave dosiaľ nedošlo.

4. Podľa sťažovateľov nekonanie okresného súdu počas obdobia 5 rokov má za následok vznik prietáhov v konaní a porušenie ich označených práv, ale tiež nerešpektuje zásadu hospodárnosti konania, ktorá je jedným z kľúčových ústavnoprávnych princípov riadneho fungovania justície. Celková dĺžka napadnutého konania v tejto veci je zjavne neprimeraná.

5. Sťažovatelia navrhli vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že ich označené práva v bode 1 v napadnutom konaní porušené boli. Súčasne žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Domáhajú sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

6. Na výzvu ústavného súdu sa listom sp. zn. Spr 196/20 zo 14. mája 2020 doručeným ústavnému súdu 21. mája 2020 vyjadrila k ústavnej sťažnosti predsedníčka okresného súdu, v ktorom okrem iného v podstatnom uviedla:

„K sťažnosti sťažovateľa uvádzam, že žaloba o určenie vlastníckeho práva a určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva bola podaná okresnému súdu ešte dňa 30. 12. 2003. Vec nie je právoplatne skončená, k dnešnému dňu vo veci nie je rozhodnuté. Z chronológie procesných úkonov je zrejmé, že súd vo veci od novembra 2016 nevykonal žiadny úkon smerujúci ku skončeniu konania, čo bolo spôsobené najmä tým, že v konaní došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu - od 3. 4. 2017 - preloženie zákonného sudcu na iný okresný súd a od 2. 4. 2019 - odchod zákonnej sudkyne na materskú dovolenku, ktorej predchádzala dlhodobá PN. Konajúci zastupujúci sudca potreboval vec (spolu s ďalšími viac ako 100 vecami) naštudovať, pričom po doplnení dokazovania nariadi vo veci pojednávanie. V súčasnosti vo veci nie je nariadené pojednávanie aj pre vyhlásenú mimoriadnu situáciu (§ 3 ods. 1 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov) a vyhlásený núdzový stav (čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov), pričom podľa § 3 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach prijatých v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, je možné vykonávať pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia najmä vo väzobných veciach v trestných konaniach, v konaniach starostlivosti súdu o maloletých a pojednávania, bez ktorých uskutočnenia hrozí nenávratná škoda alebo iný vážny nenávratný následok, pritom skutočnosť, či ide o konkrétny prípad je vecou úvahy zákonného sudcu.“

7. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bola aj chronológia procesných úkonov:

„dňa 30. 12. 2013 bola súdu doručená žaloba žalobcov o určenie vlastníckeho práva a určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva voči žalovaným (sťažovateľom) [REDACTED] a [REDACTED]

- dňa 23. 1. 2014 bola žalovaným zaslaná žaloba na vyjadrenie spolu s poučením o procesných právach a povinnostiach a zároveň bolo právnemu zástupcovi žalobcov zaslané poučenie o procesných právach a povinnostiach

- dňa 12. 2. 2014 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaných prostredníctvom právneho zástupcu, pričom v predmetnom vyjadrení uviedli, že k veci sa meritórne vyjadria v osobitnom podaní

- dňa 14. 3. 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 15. 4. 2014, ktoré pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania navrhovaných listinných dôkazov a poskytnutia lehoty právnomu zástupcovi žalovaných k doplneniu vyjadrenia a ďalších návrhov na vykonanie dokazovania

- dňa 16. 5. 2014 súd vykonal dokazovanie vyžiadanim listinných dokladov z Okresného úradu Tvrdošín - katastrálneho odboru a následne dňa 4. 6. 2014, 11. 6. 2014 vyžiadanim listinných dokladov zo Štátneho archívu v Bytči a ďalších dokladov z Okresného úradu Tvrdošín - katastrálneho odboru

dňa 8. 12. 2014 bolo nariadené pojednávanie na deň 3. 2. 2015, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom zaujatia ďalšieho procesného postupu po preštudovaní predložených dôkazov a vyjadrenia právneho zástupcu žalovaných

- dňa 30. 3. 2015 súd zaslal právnomu zástupcovi žalovaných vyjadrenie žalobcov doručené súdu dňa 13. 2. 2015

dňa 31. 10. 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaných, ktoré bolo dňa 16. 11. 2016 zaslané právnomu zástupcovi žalobcov

- v súlade s Dodatkom č. 3 k Rozvrhu práce Okresného súdu Námestovo na rok 2017 bola vec dňa 3. 4. 2017 pridelená na prejednanie a rozhodnutie do senátu 11 C JUDr. Zuzany Krivdovej

dňa 10. 10. 2017 bolo súdu doručené oznámenie právneho zástupcu žalobcov o úmrtí žalobcu v rade 3/ spolu s návrhom na pripustenie zmeny žaloby

- v súlade s Dodatkom č. 4 k Rozvrhu práce Okresného súdu Námestovo na rok 2019 bola vec dňa 2. 4. 2019 pridelená na ďalšie konanie a rozhodnutie zastupujúcemu sudcovi JUDr. Martinovi Chlebovi (z dôvodu nástupu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku)

- dňa 7. 11. 2019 bolo súdu doručené oznámenie právneho zástupcu žalobcov o úmrtí žalobcu v rade 1) spolu s návrhom na pripustenie zmeny žalobného návrhu. “

8. Právny zástupca sťažovateľov podaním zo 4. júna 2020 zotrval na podanej ústavnej sťažnosti a uviedol, že sťažovatelia chápu, že zmenou vnútornej organizácie súdu, a to priradovaním veci novým zákonným sudcom, v dôsledku okolností na strane porušovateľa, môže dôjsť k určitému predĺženiu doby trvania sporu, avšak je neprijateľné

aby porušovateľ nedokázal za obdobie dlhšie ako šesť a pol roka rozhodnúť v takej jednoduchej, ale zároveň dôležitej veci, ako je žaloba o určenie vlastníctva.

9. Ústavný súd overil okresným súdom spracovaný prehľad úkonov a jeho porovnaním s obsahom súdneho spisu zistil, že zodpovedá aj konkrétnym zisteniam ústavného súdu.

Navyše, ústavný súd zo spisu zistil, že právny zástupca sťažovateľov v podaní doručenom okresnému súdu 11. apríla 2014 žiadal o odročenie pojednávania určeného na 15. apríl 2014 (č. l. 100 a 101) z dôvodu, že bol podaný návrh na spojenie vecí v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 44/2013, sp. zn. 10 C 59/2013 a sp. zn. 10 C 60/2013, keďže tieto konania spolu úzko súvisia a týkajú sa tých istých účastníkov. Okresný súd na pojednávaní konanom 15. apríla 2014 návrh právneho zástupcu na spojenie vecí zamietol (č. l. 166).

Právny zástupca sťažovateľov sa k žalobe vyjadril až 15. apríla 2014, pričom výzvu prevzal ešte 27. januára 2014 (doručenka, č. l. 92) s lehotou stanovenou 10 dní od doručenia výzvy (dvojmesačné oneskorenie, pozn.). V podaní uviedol, že žalobcovia spochybnili vlastníctvo k nehnuteľnostiam a namietali geometrické plány, ale „*Úrad geodézie, kartografie a katastra SR*“ podnet prešetril a nezistil žiadne porušenia právnych predpisov a technických noriem. Právny zástupca sťažovateľov tiež žiadal, aby súd vykonal aj dokazovanie súdnym znalcom z odboru geodézie, kartografie a katastra. Dňa 7. januára 2015 doručil právny zástupca žalobcov vyjadrenie ku konaniu a doplnenie žalobného návrhu (č. l. 372 a č. l. 373) a zopakoval to aj 5. decembra 2016 (č. l. 468 a č. l. 469), v ktorom navrhol vypočuť ďalších svedkov a tiež vykonanie ohliadky na mieste samom.

10. Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúra

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

18. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

IV.

Právne posúdenie veci

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ich ústavnú sťažnosť.

20. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva a určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Konanie sa začalo 30. decembra 2013 a doteraz nebolo na súde prvej inštancie meritórne rozhodnuté. Konania tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorá je dostatočne poznaná (judikatúra, rozbery), preto tieto veci nemožno posudzovať spravidla ako právne zložité (obdobne I. ÚS 568/2012), hoci skutková zložitost' sa nedá v týchto veciach úplne vylúčiť. Okresný súd tiež nenamietal, že išlo o zložitú vec.

21. Správanie sťažovateľov je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd na základe previerky zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že sťažovatelia významne neprispeli k predĺženiu konania. Konaniu pripisovali veľký význam, keďže boli právne zastúpení kvalifikovanými právnymi zástupcami. Právny zástupca, ktorý ich zastupuje v konaní pred ústavným súdom, prevzal zastupovanie 16. júna 2016, pretože predchádzajúci právny zástupca na výzvu okresného súdu z 30. marca 2015 nereagoval, hoci ju prevzal 1. apríla 2015 (č. l. 450). Po niekoľkých nazretiach do súdneho spisu doručil nový právny zástupca vyjadrenie až 31. októbra 2016, v ktorom tiež urgoval okresný súd o nariadenie pojednávania. Odvtedy sa však sťažovatelia tri roky nezaujímalí o priebeh konania a nepodali predsedovi pri nečinnosti okresného súdu ani prípadne sťažnosť na údajné zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré im mali spôsobovať údajnú ujmu. Počas konania si teda riadne nestrážili svoje práva [vigilantibus iura (obdobne pozri aj III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09, I. ÚS 780/2014, I. ÚS 148/2016)], o to zvlášť, ak išlo o sporovú stranu riadne zastúpenú osobou práva znalou (t. j. advokátom). Ústavný súd tieto skutočnosti preto zohľadnil pri určení konečnej výšky požadovaného finančného zadosťučinenia.

22. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Je nesporné, že okresný súd si nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty sťažovateľov. V čase

rozhodovania ústavného súdu konanie vedené iba na jednom stupni v predmetnej veci trvá teda už viac ako 6 a pol roka.

23. Okresný súd bol spočiatku veľmi aktívny a v konaní sa uskutočnili aj dve relevantné pojednávania (pozri zápisnice z pojednávania z 15. apríla 2014, č. 1. 166 až č. 1. 172 a tiež z pojednávania 3. februára 2015, č. 1. 423 až č. 1. 430), ale neskôr bol úplne nečinný, a to v období od 30. marca 2015, keď zaslal právnenému zástupcovi žalovaných vyjadrenie žalobcov, až dosiaľ, t. j. viac ako 5 rokov. Uvedenú nečinnosť okresného súdu bez existencie zákonnej prekážky ústavný súd hodnotí ako zbytočný priesťah v napadnutom konaní, ktorý je z ústavnoprávneho hľadiska netolerovateľný. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do takej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014 a I. ÚS 187/2015).

24. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26. Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 druhou vetou ústavy prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

30. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné právo alebo slobodu sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

31. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení

ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadost'učinenia v sume 15 000 € z dôvodu, že nečinnosťou okresného súdu im bola „*spôsobená predovšetkým citová ujma, ktorá spočíva v pocite právnej neistoty, krivdy úzkosti zo vzniknutej situácie*“, a došlo k podstatnému zásahu do ich vlastníckeho práva tým, že nemôžu už viac ako 6 rokov využívať ich riadne nadobudnutý majetok.

34. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neprimeranú dĺžku konania a pretrvávajúcu nečinnosť konajúceho súdu, dospel ústavný súd k záveru, že priznanie finančného zadost'učinenia v sume 3 000 € pre sťažovateľov zodpovedá konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Náhrada trov konania

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

36. Sťažovatelia si v konaní uplatnili náhradu trov konania pred ústavným súdom, ale nárok bližšie nešpecifikovali a ani nepredložili žiadny relevantný doklad o tom, že advokátska kancelária je platcom danej z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

37. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2020 v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Tarifná odmena za každý úkon [§ 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky] vykonaný v roku v roku 2020 je 177 € (1/6 výpočtového základu

podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a k tomu režijný paušál 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019 vo výške 1 062 €). Keďže právny zástupca zastupuje v tejto veci dvoch sťažovateľov, ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval aj podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, v zmysle ktorého sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

38. Vychádzajúc z uvedeného, hodnota jedného spoločného úkonu právnej služby vykonaného v roku 2020 v tomto prípade predstavuje sumu 265,50 €. Právny zástupca vykonal dva spoločné právne úkony. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľom, spolu s 2-krát režijným paušálom po 10,62 €, predstavuje tak sumu 552,24 € K tomu bolo však potrebné pripočítať DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky v sume 110,44 €, pretože ústavný súd z verejne dostupných zdrojov zistil, že advokátska kancelária je platcom DPH. Ústavný súd preto rozhodol o náhrade trov konania, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku nálezu.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tento nález nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov tohto konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu